

Libellus Jo. de

sepe repimus aut falsa aut male explicata. ac p inde multam erroris materiã p bntia simplicib⁹ qz qz in mltis diuina altissima qz sine Inter tles scpturas narrant aliq narratiões aut regule vel doctne particulares aliquoz p m vetep que magis admirãde qz imitãde dicunt **Qu**ẽadmodũ **Job**s. q cly machus dicit ponit virtutes esse impassibilitates et qdaz valde austerã sup p nã et pcis **Et** cassianus de libero arbitrio notat. **Et** alij alia parũ examinata a nimis rigida tradũt q cõis schola theologice veritatis merito nõ admit tit aut reijcit **Qu**ãobzẽ bonuz est mel cũ fauo. sapoz scz deuotionis cũ lumie eruditionis aut si alterũ dũtaxat obtigerit. vtatur quilibz dono suo. abulet in vocatione sua abũdet in sũsũ suo. et comedat mel qntũ satis est. nõ plus sapiens qz oportet **Rectũ** quidẽ verbũ enũci at **Orati**o qd ab ipso postea **I**eronimo nõ longe a materia tradu tum est **Q**d medicorum est pmit tunt medici tradũt fabzilia fabz. **C**õformiter satis ad illã logicoz maximã **U**niciqz in sua arte pe rito credendum est **B**ene vale pfr et frater in xpo apud quẽ tuaruz me orõnũ participẽ fac **A**men

Explicit epla **Magri** **Jobis** **Ger**son ad fratrem **Bartholomeũ** **Car**thusiẽ de libro **Ruysbroich**

Scoenhausia CCCXII.

Incipit libell⁹ fratris

Jobis de scoenhausia qui nititur defendere quedã dicta fr̃is **Job**s. **Ruysbroich** contra **Magr̃m** **Jobm** **gerison** **Cancellariũ** **parisiẽ**

Quoniam quidam doctor eximius p̃sienſ artis theologice qdaz dicta fr̃is **Jobis** de **Ruysbroich** in libro qui intitulatur de ornatu spiritaliũ nuptiarũ min⁹ iuste vt opinor calũniatur et re pbat asserens doctrinã eiusdẽ viri in qbus daz passibus et spẽaliter in tertia pte pfati libri eẽ erroneã a r̃gula theologice veritatis ac traditiõẽ scõz p̃m et doctoz discrepantẽ. q ob hoc nõ esse recipiendã abijciendã **I**ocirco vt dicitas hui⁹ doctrine quã a spũ scõ arbitroz effluisse et emanasse. qui magr̃ est x̃i tatis q non erroris. planius eluceſcat. inquantũ tenuitas mei inge noli et exiguitas mee scientie ap petãt. triã p ordinez facẽ dei grã aspirante attẽptabo **P**rimo intentionẽ verboz suozũ qntũ ad ea q ibi arguũtur q rephendunt q tan qz erronea iudicantur explicabo. **S**cõdo qliter hec doctrina nõ sit no ua adinuẽtio et supsticiosa. hõ om nino sentẽtĩs noiatissimis docto rũ catholice fidei cõsona. et ipsoz auẽte cõmendata et appbata put dñs dederit explanabo **E**t tertio qliter rõnes obiecte minus effica ces sũt nec p̃dicã doctrinã euacuant declarabo **S** a

Defensio Johis de

Quantū ad p̄mū ē sciendū
q̄ fr̄ Joh̄ de Ruysbroich
auctor p̄dicti libri de orna
tu spūaliū nuptiarū in tertia pte
eiusdē libri n̄ loquit̄ de illa vn̄ōe
que est per identitatez realis exi-
tie de qua dicit xp̄s Jo. iij. Ego
et p̄r vnū sum. imo in omnib⁹ alijs
libris suis p̄testat̄ ip̄e q̄ creatura
nō p̄t fieri creator. Nec loquit̄ etiā
de illa vn̄ōe. q̄ est solū p̄ consensū
et conformitatē volūtatis. q̄ est om-
nib⁹ spūalē gr̄am h̄ntib⁹ q̄admo-
dū legit̄ act. iij. q̄ multitudis cre-
dentū erat aīa vna et cor vnū in
dño Sed loquit̄ de illa vn̄ōe q̄
est p̄ amorē liquefactū et excessū
cōtēplationis extatice. q̄ p̄ nimia
suauitate et magnitudine inf̄ni dul-
coris et vehemētia aōrl. aīaz liq̄fa-
cit et resoluit et totaz virtutē rōnis
absorbet de q̄ dicit paul⁹ p̄mo ad
chor. vii. Qui adheret deo vnus
spūs est Ex p̄ceptione enī diuine
p̄ntie et degustatione inf̄ne dulce/
dinis aīa deuota in se ip̄a cōstat.
et sibi ac omnib⁹ rebus creatis per
desideriū inflāmatū et in deū cōli-
ter expansū fundit⁹ moriē vt vere
possit dicē cū ap̄lo **N**ūo ego sciz
nō ego. viuit aut̄ in me xp̄s ip̄ est
ego totus transfōrtus in deū per
amorē nō sum in me sed in xp̄o. et
iđo per amorē totus deificat⁹ lo-
quor vt xp̄s **Q**d etiā iōē **A**p̄ls
dic̄ chorinthijs **A**n expimentū q̄
rit. ei⁹ qui in me loquit̄ xp̄s? **Q**d
aut̄ liquefcit⁹ et resoluit̄ in se ip̄o nō
existit. sed recurrit et transfōrmat̄

Scoenhauia dictōr

in illā imaginē que sibi p̄ntialit̄ ex-
hibet̄ Ex quo patet q̄ imago aīe
rōnalis per efficacīā diuini lumis
in suā imaginē increatā deifice po-
terit transfōrmarī put docet ap̄ls
ij. ad chor. iij. Nos autē reuelata
facie gloriā dñi cōtemplantes in
eandē imaginē transfōrmur a cla-
ritate in claritatē tanq̄ a dñi spū.
qz a claritate imaginis create per
q̄ndā similitudinē transfōrbimur in
claritatē imaginis increate. Et in
hac transfōrtōne imago rōnalis cō-
stituitur in tāta cōformitate dīne
assimilationis que est inexplicabil⁹
omni lingue **Q**d subtiliter videt̄ in-
nuere ap̄ls cū dic̄ p̄ma ad chor.
ij. **O**culus nō vidit nec auris audi-
uit nec in cor homis ascēdit. bonū
sciz inenarrabile qd̄ p̄parauit de⁹
diligētib⁹ se **H**oc enī bonū inenar-
rabile qd̄ p̄parauit de⁹ diligētib⁹
se pōt dici p̄fecta cōformitas et in-
dicibilis charitas diuine assilatio-
nis que omni lingue indicibilis ē et
incōprehensibilis est omni mēti nec
vnq̄z p̄fecte cognoscit̄ nisi in specu-
lo ec̄nitatis qd̄ est verbū diuinuz
et eēntia dīna et ergo de ista vn̄-
onez transfōrtione credenduz est
magis notitiaz affectualē et expi-
mentalē h̄ntibus q̄z solū intellē-
alez qz nemo hec scit nisi qui acci-
pit per expientīā vel reuelatōz **E**t
de ista indicibili claritate dīne assi-
milatōis locut⁹ est frater **J**o. de
Ruysbroich in tertia pte libri de
ornatu spūaliū nuptiaz et de hac
vn̄ōe extatica intelligēda sūt ei⁹

Joh̄ de Ruysbroich
Verba et concepta de qua
re loquit̄ beatus dionysius
quibus nobis capto te ante
Et ante dicitur etiam faceret
nō h̄ntis in volūte esse amantib⁹
amantib⁹ **S**icut qd̄ p̄ntes in
p̄ntes in cōtēplatione dñi amantib⁹
et amor p̄ntes **N**ūo ego sciz
nō ego. viuit vero in me xp̄s tā
q̄ in amantibus vna sicut v al
et diligētib⁹ **H**oc dionysius vno
p̄ntes q̄ dicitur extatice dno sup
p̄ntes. et n̄ntis in se q̄ntē q̄ in
trouat̄ in tāto q̄ntē vt animi
p̄ntē ip̄m tenet q̄ sup̄m **C**ū
enī tanq̄ deificat̄ h̄ntis mēte de
extatice et ip̄m deificat̄ dno
h̄ntis inuere **A**d hoc dionysius
h̄ntis tā extatice tan a n̄ntis
m̄ntis tā diligētib⁹ et n̄ntis n̄
tā ab̄sōlūtos exponit dno
m̄ntis **S**icut q̄ dicitur in
regiō q̄ in cōtēplatione n̄ntis
cōntis q̄ p̄ntes intelligētē q̄ in
vno dionysius **E**t q̄ntē p̄ntis
quod dicitur in **J**o. de
Ruysbroich h̄ntis q̄ntis sūt
dionysius dicitur h̄ntis q̄ntis
ris sūt dionysius h̄ntis q̄ntis
intus sūt nō vocant̄ ab̄sōlūtos
erit̄ inuere dno vt dicitur in
mi q̄ntis dicitur et n̄ntis p̄ntis
dione aspirare dicitur **H**oc dicitur
ardētia et p̄ntis n̄ntis gullat̄
n̄ntis amantib⁹. cū n̄ntis n̄ntis
h̄ntis qui n̄ntis gullat̄ vno
quod dicitur inuere q̄ntis et h̄ntis
n̄ntis **I**uere vt dicitur

verba et recipienda **De** qua vnio
 ne loquit beatus dionysius libro de
 diuinis nominibus capitulo de amore.
Et amor diuus extasim faciens
 non finis sui ipsorum esse amatores sed
 amandorum **Propter** quod paulus ma-
 gnus in continetia diuini amoris diuini
 amore participans **Viuo** ego iam
 non ego. viuit vero in me christus tam-
 quam sui amati viuens vita sicut val-
 de diligibiliter **Hec** dionysius vnde
 patet quod amor extaticus duo sup-
 ponit. scilicet esse nature nostre et esse gratie que in-
 troducta in tanto gradu ut anima
 potius christum sentiat quam seipsum **Gratia**
 enim tanquam deifica habet mentem deo
 assimilare et ipsam deiformi dispo-
 sitione induere **Ad** hos deiformes
 habitus tanta excelsos tam a nostra infir-
 mitate tanta longinquos et visui nostro
 tanta absconditos exponendos omnino
 minores sumus. quia ista sunt mysteria
 regni dei que vt existimo non communiter
 omnibus sed puritate intelligentie et di-
 uinis illuminationibus et gratia priuile-
 giatis comunicanda sunt. **Intus** audiunt
 ibique dicuntur. **Idcirco** istis qui foris sunt
 dici non debuerunt **Ne** tamen hi qui fo-
 ris sunt derelinquantur si ab his qui
 intus sunt non vocarentur. aliquid
 erant innotescenda ut discerent infir-
 mi quantum eis desit. et ad quam perfe-
 ctionem aspirare deberent **Hec** enim
 archana et profunda si non gustantur
 non amantur. et si non amantur non intel-
 liguntur. et ergo de iudicanda non sunt
 ab his qui non gustauerunt vnusquis
 quod enim bene iudicat que nouit et ho-
 rum est bonus iudex vt ait philosophus

hoc de primo.

Secundo videndum est qualiter
 doctrina patris viri a sanctis
 scripturarum patrum non discrepat. sed
 per omnia ipsis consonat et concordat
De hac enim unitate dicit beatus
Bernardus in epistola ad fratres de monte
 dei **Unitas** spiritus cum deo. hominis
 cor sursum habitus proficientis in deum
 voluntatis est perfectio. cum iam non so-
 lummodo vult quod deus vult. sed sic
 est non tantum affectus sed etiam in affectu
 perfectus ut non possit velle nisi quod
 deus vult. velle autem quod vult deus
 hoc iam simile deo esse est. non posse
 velle nisi quod vult deus. hoc est iam
 esse quod deus est. cui iam velle et esse
 id ipsum est. vnde bene dicitur quia tunc
 videbimus eum sicuti est cum sit similitudo
 ei erimus hoc erimus quod ille est
Quibus enim patris data est filios
 dei fieri. data est potestas non quod
 ut sint deus. sed sint tamen quod deus
 est postmodum loquitur de triplici si-
 militudine hominum cum deo. et deus
 subiungit **Dicitur** autem hec similitudo
 dei unitas spiritus non tamen quia afficit
 spiritum hominis spiritum sanctum. sed quia
 ipsa est spiritus sanctus deus charitas que
 cum sit amor patris et filii et unitas et
 suauitas et bonum et osculum et ample-
 xus et quicquid commune potest esse am-
 borum in summa illa unitate verita-
 tis et veritate unitatis. hoc idem
 homini suo modo fit ad deum quod
 consubstantiali unitate filio est ad
 patrem vel patri ad filium. cum in am-
 plexu patris et filii mediam quo-
 dammodo se inuenit hominis beata

Defensio Johis de

conscia cū mō ineffabili incogita/
bilisq; fieri meref hō dei nō deus.
sed tñ qd est de? **E**cce quō ista sē/
tentia bñ oino concordat doctrine
fr̃is Joh. de Kuybroich ⁊ mutuo
sibi resonāt **H**oc idē patet ex epla
inferi? anotata. quā quidā vir de
uotissimus et doctissim? cōposuit
in qua sub breuibus verbis descri
ptus est tot? p̃cessus libri fratris
Johis Kuybroich de ornatu spi
ritualiu nuptiaz cū his concordat
gilbertus sup cātica sm̃e. ij. vbi
distinguit de eplīci lectulo **P**rim?
est p̃p̃ius spōse **S**ecūds ē cōis spon
se et spōsi **T**erti? p̃p̃ius est spon
sū lectulus ē cū quietis ⁊ pa
catis et op̃positis moribus intra se
collecta req̃escit **C**ōis est cū iā in
cipit oblectari in spōso **S**⁊ p̃p̃ius
sponsi est qñ sui oblita penit? et ex
se exuta tota trāsit in ip̃m et quasi
induitur ip̃o dilectā ip̃i? **I**n lectulo
suo nō effluit sponsa eī se nec tur
batur in se **I**n lectulo cōi affluunt
illi delicie quōdā de p̃ntia sponsi. **I**n
illo lectulo qui sol? ē sponsi amoris
exagitata incendium ebullit et ex
crescit. effusa et effluēs tota trāsfū
dicitur in ip̃m. et in silem absorbeū
q̃litate **I**n p̃mo penes se ē. **I**n se
cūdo penes illā spōsus **I**n tertio
penit? est ip̃a penes ip̃m. etiā dici
pōt nō est nisi ip̃e **I**n p̃mo querit
In secūdo adheret **I**n tertio vnitur
illi **I**n p̃mo tranquillitatē p̃p̃iam
possidet **I**n secūdo quōdā meref cōi
tatē cū dilectō **I**n tertio absumit
et absorbeū in quōdā charitatis et
gr̃e vnitātē **I**bec gilbert? vbi sup

Coenhanla dictoz

Cū p̃oidis concordat dionysi? ma/
gnus sic p̃t̃ in auēte supius alle/
gata ⁊ p̃libus locis librorū suoz
Et hugo de sc̃o victore cōmator
p̃fati dionysij sup septimū āgeli/
ce hierarchie dicēs **S**ic intelligas
quāta est vis veri amoris et dilec
tionis si tñ intelligi pōt qm̃ dilectio
supeminet scie et maior est intelli/
gentia plus enī diligit q̃z intelli/
gitur. **I**ntrat dilectio ⁊ appinque
vbi scia foris stat **E**t reddit rōez
istius **Q**uia verus amor siue cari
tas nullū patit̃ medium inter se ⁊
obiectū qd est de? sed vehemēter
tendit in ip̃m immediate. **E**t ideo
nunq̃z quiescit donec oīa transeat
et ad ip̃m dilectū ⁊ in ip̃m veniat
Ande subdit ibidē **D**ilectio siue
amor impetū sequēs ardentis de
siderij sui nec dissimulare valens
donec ad amatū puenerit amato
appinquet quāta pōt et eo āplius
ficiens intrare ip̃m cupit ⁊ esse cū
ip̃o et eē tā prope vt si fieri posset
hoc idē ip̃m sit qd ip̃e **N**ihil enim
velocius nihil acutius nihil subti
lius amore aut penetrabili?. quia
natura sua n̄ q̃escit donec natura
liter amabilis totaz penetrauerit
vntē et p̃funditatē ⁊ totalitatez
quāta pōt **I**stuc etiā s̃cie alludit p̃
om̃ia vercellēs sup cātica dicēs
q̃ affectus et intellect? siml̃ coābu
lant vsq; ad nouissimū defectū in
tellect? vbi habet sue cognitionis
et sui lumis cōsummationē **A**ffect?
autē adhuc cōtinet p̃ncipalia in
deuz suspiria et supintellectuales
extēliones ⁊ immissiones feruides

Johis Kuybroich

voluptates et voluptates
quōdā in latere cubit et
verus laborans intelligit
trahi nō pōt si solus p̃cipit ad
deus deo vultus Et p̃oidit
dicit Tria et sunt non amas
et p̃ntissimū q̃ nō solam
bus et dicitur caritas natura
quāta est vis veri amoris et dilec
tionis si tñ intelligi pōt qm̃ dilectio
supeminet scie et maior est intelli/
gentia plus enī diligit q̃z intelli/
gitur. **I**ntrat dilectio ⁊ appinque
vbi scia foris stat **E**t reddit rōez
istius **Q**uia verus amor siue cari
tas nullū patit̃ medium inter se ⁊
obiectū qd est de? sed vehemēter
tendit in ip̃m immediate. **E**t ideo
nunq̃z quiescit donec oīa transeat
et ad ip̃m dilectū ⁊ in ip̃m veniat
Ande subdit ibidē **D**ilectio siue
amor impetū sequēs ardentis de
siderij sui nec dissimulare valens
donec ad amatū puenerit amato
appinquet quāta pōt et eo āplius
ficiens intrare ip̃m cupit ⁊ esse cū
ip̃o et eē tā prope vt si fieri posset
hoc idē ip̃m sit qd ip̃e **N**ihil enim
velocius nihil acutius nihil subti
lius amore aut penetrabili?. quia
natura sua n̄ q̃escit donec natura
liter amabilis totaz penetrauerit
vntē et p̃funditatē ⁊ totalitatez
quāta pōt **I**stuc etiā s̃cie alludit p̃
om̃ia vercellēs sup cātica dicēs
q̃ affectus et intellect? siml̃ coābu
lant vsq; ad nouissimū defectū in
tellect? vbi habet sue cognitionis
et sui lumis cōsummationē **A**ffect?
autē adhuc cōtinet p̃ncipalia in
deuz suspiria et supintellectuales
extēliones ⁊ immissiones feruides

In p̃p̃io n̄ videtur esse
vntē ad obiectum ⁊ tra
hones quōdā tñ carita
tis dicitur venerabilis et vt
quōdam doctrinā p̃fati vñ
videtur s̃cis Joh. de Kuybroich
videt aliquōd talmian et rap
bare Sciendū est ego q̃ amō
fari lib. de certā s̃ciali nup̃
vñ nō sicut ille magi arbiter fū
mora fuit ⁊ hinc in hoc magi
causā amas q̃ erat factus

Iohis Ruysbroich

vulgares et fulgidos seruoēs ad
quā oīm sublimes excessus et exce
dentes sublimitates intelligentia
trahi nō p̄t. h̄ solus p̄ncipalis affe
ctus deo vnibilis Et postea ibid̄
dicit Tāta est virtus veri amoris
et pulchritudinis q̄ nō solum facit
hoīes et āgelos excedere naturā
ppriā vt in deū ascēdāt. h̄ etiā deū
q̄i naturā ppriā egredi vt ad crea
turas q̄i infra naturā suā p̄ducē
do descēdant Ecce quō omnes isti
excellētissimi doctores in hoc que
runt q̄ aīa q̄i rapit̄ in diuini lumi
nis abissū. tota deficit a se ipsa et in
illū quē diligit tota liquefit et su
perintellectualit̄ et vnit̄. et vnitissi
me trāsfōrtur in ipm̄ ita vt aīa dū
a se ipsa alienat̄ dū in istud diuini
arcani secretariū rapit̄. duz ab il
lo dīni amoris incēdio circūdat̄
intime p̄nētraet et inflammatur se
ipsam penit̄ exiit et diuinū quē
dam affectū induit et inspecte pul
chritudini configurata tota in aliā
ḡoziam transit.

His plibatis r̄ndenduz est
tertio ad obiectiones et ra
tiones q̄bus dñs cācella
rius doctoz venerabilis et vir elo
quētissimus doctrinā p̄fati viri
videlicet fratris Joh̄ de Ruysbroich
videet aliqualit̄ calumniari et rep̄
bare Sciendū est ego q̄ auctor p̄
fati libri de ornatu spūaliū nupti
arū nō sicut ille maḡ arbitrat̄ hō
ydiota fuit et sine lris in hoc male
erat informatus. h̄ erat sacerdos

CCCCXXI

vt spero deo acceptissim⁹ primus
p̄oz et fundator cuiusdā monaste
rii canonicoz regulariū in brabā
tia appellati viridis vallis came
racensis dyocesis et siti in quadā
silua que vocatur zonia iuxta ciui
tatem famosaz que dicit̄ burxella
Qui doctrinā suam nō latino ser
mone sed theutunico cōscripsit li
cet enī opetentis scientie fuerit nō
tamē tam emīētis scientie erat q̄
p̄faram doctrinā latino sermone
tam composito et stilo tam elegā
ti scribere potuisset nisi speciali do
no dei sibi datum hoc fuisset Sed
quidaz frater eiusdem monasterii
vir valde ingeniosus et litteratus
postmodū ob p̄fectum omniuz
nationū quosdam librozū suozum
latino sermone transferre in perso
na ipsius curauit Admirantes er
go doctrinam eius laico sermone
conscriptam facilliter perpendere
possunt ipm̄ nequaquē hanc didi
cisse ab homie vt ab humana sciē
tia. sed accepisse a deo et a diuina
sapiētia et maḡa vñctiōe. a ffr
ibus enī eius agnosci pōt q̄ fuit
hō missus a deo. cui in his nouissi
mis diebus hec deuota arcana et
p̄funda atq̄ dīna de⁹ dispēsāda
largit̄ ē vt noua admonitio suos
meli⁹ attraheret auditores. et vt
sectam illozū liberozū spiritūū qui
tempe vite sue multū in brabātia
et illas partes pullulabant extir
paret et errores ipozum denuda
ret. Vixit enim homo iste dei

Defensio contra

postq̄ illud lamentabile scisma in ecclia surrexit. nā a tpe mortis sue xxv. āni fluxerūt vel circiter ihac ergo occasione 7 nēitate opulsus hec pfūda 7 subtilia theutunico smone cōtexuit **Q**ui quidem hāc doctrinā absq̄ aliquo labore studij sola grā spūssandī eius mentē docēre et plustrante eructauit sic bene comptū est illis qui secū conuersati sūt et secretoꝝ suozū cōscij fuerūt **S**i ego stilus libri in latinū trāslati magis redolet humanā eloquētiā q̄ diuinā hoc nō impudandum est auctōri sed translatori **Q**ui quidē translator pro eo q̄ ornatū et eloquentie sermonū plus opam dedit q̄ forte expedit et q̄dam pro arbitrio suo addidit in p̄dicti libri translatione multū desudauit licet auctōr ab hac desudatione liber et expers fuerit cui omnia que docuit put pie credim⁹ spūssand⁹ inspirauit 7 āministrauit. licet etiā doctrina istius viri in latinū translata sit multū gratiosa opunctiua 7 deuotionis excitatīa tñ ignitū eloquiū dñi vehementer in verbis illius theutunicis inuenitur multo gratiosius est. magl. mouens afficiēs 7 accendēs legentē ita vt durissimus corde sit qui nō ex eoꝝlectione opungat. ad deuotionē excitef et ad melioꝝa puehat 7 sublimetur **V**erūtāmē q̄ dicitur doctoz egregi⁹ sentiat tertiā partē hui⁹ libri penitus rescindendā tanq̄ discrepantē a doctrina sana scōꝝ doctoz nō osentio sibi

Cācellariū dictoz

in hoc. sed videt̄ mihi esse a ppbā/da doctrina huius tertie partis 7 asserenda tanq̄ consona et cōcoꝝdans p̄ omnia doctrinis et sententijs sanctissimoz 7 famosissimoz doctoz totius ecclie. sicut satis declaratū est caplo p̄cedenti **D**octina eni hui⁹ tertie ptis intelligēda est de illa vnione extatica sicut superius dictū est in p̄mo caplo **D**e qua vnione iste magf nullaz facit mentionē in epla sua **Q**u etiam dicit q̄ tertiā ps eiusdem libri repudiāda est tanq̄ male explicata notandū est q̄ de deo meli⁹ possum⁹ cogitare q̄ loqui **C**onātes ergo homies sātī de deo loqui nec valentes nisi verbis. aptiorib⁹ 7 vbis q̄ dicēda sūt expmūt et moduz loquēdi quē vsus scōꝝ patz tenuit imitant. 7 sic auctōr huius libri in ista matia altissime et sūme otēmplicationis imitat⁹ est modū loquēdi sanctoz p̄m qui de hac matia locuti sūt. vtendo q̄busdā verbis nō pprie h̄ transūptiue sic ista materia exigit **S**cdm exigentiaz materie smones sūt expetendi. sic eni dionysius in libris suis caligineꝝ vocat. qñ spūs rōnales inducunt̄ in istud interi⁹ cenaculū dīne claritatis. vbi clausis sensuū hostijs secretius castissimo āplexu oueniūt cū dilco. et tñ maxima illustratōe ibi irradiant̄ **S**ilr qñ mentē ottingit rapi 7 i sui ipsi⁹ extasim p̄ducit tūc ānihilari d̄z qz mēs i extasi posita sibi 7 oib⁹ creaturis fūdit⁹ moritur inq̄ntū seipsam nesciēs sui et

Johis Ruybroich

oim creaturaz obliuiscit **I**do de talib' metibus dicit ap' ad Colosens. h. mortui estis et vita v'ra abscondita est cum xpo in deo **S**ic etiā spūs rōnales seipos p'dere ē omīno nō sentire semetipos ⁊ a se ip'is exinaniri ⁊ pene ānullari vbi tñ meli' secū sūt. cū sic sūt q' tamē vbi sūt nesciant et licet hucusq' se ip'os hāt. tñ se mō p'dictō p'diderūt. **Q**d utiq' videt' otigisse ap'lo cū in raptu cōstitut' an in corpore vel ex corpore esset p'ius se asserit ignorare **S**criptura sacra eo spū exponēda ⁊ intelligēda est quo plata **E**t sic arbitror q' si dicta huius p'oris s'm illū sentiū dīnū et spm intelligāt quo plata sūt q' in eis error nō apparebit sed mera ⁊ clara veritas relucebit **S**epe sancti viri de altissima cōtēplatione quedā p'ferūt que min' p'fecti q' penetrare nō pnt lapsum erroris putāt **N**ō puto dici potuisse. qd hūc p'orem puto sensisse **E**st enim iste modus sentiēdi alien' ab omī mō v'sitato sentiēdi **N**ā nec v'sitatis d'bis p't aliq'ten' explicari **E**t ideo qñ viri p'fecti n'ra instātia ⁊ inopozunitate ac charitate deuicti aliq'd nob' de tali affectiōe vel intelligentia tēptauerūt reuelare succūbūt verbis. vel talia verba loquūtur que n'ra intellēm excedūt. **S**uauitas hec q' deuotis metibus in vnione intima dei p'pinaf tā s'blimis est q' nec vocali nec metali d'bo ē exp'libilis s' sola attingibilis est exp'ientia et ergo nō est mirū si illud qd

CCCxxij

dicit' de indicali eo mō quo dici pōt sit min' gratū minus placeat min' acceptē ab his qui t'ia nō sūt expti **E**t q'a hanc vnionē intīmā et extaticā in quo spūs rōnāf p'fecta assilatiōe cōformaf imagini sue increate. p'dictus auctor conatus est explicare que tñ difficillima est ad differendū. idcirco qdā verba p'tulit que a q'plurib' nō capiunt **Q**ue tñ si recte fuerint intellecta. ⁊ ad intentionez dicentis resp'cus habeat nō erroze sed cōcussam puto cōtinet veritatē **P**ro quoz verborū pleniori intellectu hādo sciēdū est q' hec vnio extratica que cōsistit in āplexu vnitiuo summi boni tripliciter ⁊ sub ēplīci hitudine p'cipitur in hac vita **A**liquādo enī p'cipitur ex diuine claritatis et essentie trāsitōria v'isidē et cōtēplatione **I**nterdū ex diuine suauitatis prelibatoria fruitione. **I**nterdū vero ex diuine immensitatis iocūda ammiratione **E**t de aliquo istoꝝ triuz modoz siue de vnoq'z puto esse intelligēda dicta tertie ptis illi' libri de ornatu spiritaliuz nūptiaz potissime tñ de p'mo mō. videlz de illa vnione ⁊ cōtēplatione q' fit in raptu **P**rimū hoz liquet in paulo qui fuit in raptu intuitiua cōtēplatione diuine eēntie trāsitōrie illustrat' **E**t licet paul' in illo raptu habuerit actuz btificū tñ ex h' nō potuit dici p'fēctus q' nō habuit statū beatificū nec etiam illum. actum modo cōprehensorū puto p'manenter ⁊ im

Joħs

mobilitate sicut hñt beati. sed fluxi-
biliter et transitorie sic lumē continua-
tur in aere ad solam pñtiam solis
q̄re nō debuit dici ex hoc p̄fē be-
atus Scōs modus apparet in p̄-
pheta dāuid qui tāta dulcedie ol-
uine suauitatis repletus fuit q̄ tā-
q̄ ebrius clamauit Delectatiōes
in dextera tua vsq̄ in finē inuēs
per hoc q̄ mēsurā et magnitudo
hui⁹ suauitatis nullo f̄mino vel fi-
ne poterit coartari Terti⁹ modus
patebit in regina saba q̄ visa gl̄ia
et magnificētia regis salomonis
p̄re magnitudine amirationis defe-
cit ⁊ in extasim rapta fuit De tali-
bus mētibus verificatur illud q̄d
scribit̄ ysa. lx. Tūc videbīs ⁊ afflu-
es et mirabīs et dilatabīs cor tuū
q̄ in illo lumie' thearchico tibi di-
uinitus influxo videbīs illa q̄ nec
ocul⁹ vidit nec auris audiuit ⁊ in
quo excellētia illius visionis et co-
gnitionis designat̄.

Dico ampliori v̄eo declara-
tione illius dicti q̄ p̄fatus
magr̄ dicit q̄ doctrina il-
lius tertie ptis nō stat cū determi-
natione decretalis Sciendū est q̄
quicūq̄ pic libzū alī cui⁹ eccl̄iastici
doctozis legit si q̄d in eo q̄ dubiū
et scrupulosū inuenerit. nō statim
exercendo inuadit. s̄ inspicit ⁊ dis-
cernit et retractat ex circūstantiis
⁊ ex scriptis eiusdē auctozis. ⁊ ad
ultimū prius eligit cōfiteri se igno-
rare vel nō intelligere q̄ illi erro-
ris notā impingere nisi manifesta
in eo heresis deprehendat̄ Constat
eni catholicos p̄res qui diuersos

Ruysbroich

libros cōpserūt de eadē s̄nta nūc
obscurius nūc aptius fuisse locu-
tos. nec hoc ducit̄ p̄ incōuenienti
Varietas enī affert pulcritudinē
et delectat audietes siue legentes
rara et difficilia bis delectant ait
oratus poeta Sic igit̄ sepedōsus
frater Joħs de Ruysbroich licet
in tertia p̄te libri de ornatu sp̄ia/
liū nuptiaz de illa s̄blimissima ma-
teria et obscurissima obscurius sit
locut⁹ in alijs tñ locis et libris su-
is vbi de eadē materia dogmati-
sat planius et aptius suā intentio-
nem explanauit. Nū in libro suo
qui d̄r de calculo vel de p̄fēctōne
filiōz dei ip̄e manifeste p̄testatur
q̄ impossibile est nos ex toto dei/
ficari n̄famq̄ creationē in creato-
rem mutatos amittē. Diuina enī
natura sicut in se est imutabilis et
incōuertibilis. ita nō sinit aliā na-
turā in se essentialit̄ cōuertī Impos-
sibile est enī vt creatura deus vel
creator efficiat̄ Verūtāme deo p̄
mediū ⁊ sine medio vnimur p̄ me-
diū videlz gr̄e sue ⁊ n̄ozū operū
Gr̄a enī dei mentē n̄az irradiās
docet nos veritatē. dirigitq̄ nos
ad om̄es v̄tutes et in eternaz dei
dilectionē ⁊ amoris exercitiū ve-
rūtāme vltra has gr̄am et virtu-
tes inter deum et nos mediantes
deo etiā sine medio vnimur q̄m im-
petu ardētis amoris excedim⁹ oē
creaturz vsq̄ in ip̄as supers̄bales
dei diuitias vbi in amore cuncta
transimus mozientes omni consi-
deratione in quandam inscientiā
et caliginem ibi agimur et super

Joħs Ruysbroich
libros cōpserūt de eadē s̄nta nūc
obscurius nūc aptius fuisse locu-
tos. nec hoc ducit̄ p̄ incōuenienti
Varietas enī affert pulcritudinē
et delectat audietes siue legentes
rara et difficilia bis delectant ait
oratus poeta Sic igit̄ sepedōsus
frater Joħs de Ruysbroich licet
in tertia p̄te libri de ornatu sp̄ia/
liū nuptiaz de illa s̄blimissima ma-
teria et obscurissima obscurius sit
locut⁹ in alijs tñ locis et libris su-
is vbi de eadē materia dogmati-
sat planius et aptius suā intentio-
nem explanauit. Nū in libro suo
qui d̄r de calculo vel de p̄fēctōne
filiōz dei ip̄e manifeste p̄testatur
q̄ impossibile est nos ex toto dei/
ficari n̄famq̄ creationē in creato-
rem mutatos amittē. Diuina enī
natura sicut in se est imutabilis et
incōuertibilis. ita nō sinit aliā na-
turā in se essentialit̄ cōuertī Impos-
sibile est enī vt creatura deus vel
creator efficiat̄ Verūtāme deo p̄
mediū ⁊ sine medio vnimur p̄ me-
diū videlz gr̄e sue ⁊ n̄ozū operū
Gr̄a enī dei mentē n̄az irradiās
docet nos veritatē. dirigitq̄ nos
ad om̄es v̄tutes et in eternaz dei
dilectionē ⁊ amoris exercitiū ve-
rūtāme vltra has gr̄am et virtu-
tes inter deum et nos mediantes
deo etiā sine medio vnimur q̄m im-
petu ardētis amoris excedim⁹ oē
creaturz vsq̄ in ip̄as supers̄bales
dei diuitias vbi in amore cuncta
transimus mozientes omni consi-
deratione in quandam inscientiā
et caliginem ibi agimur et super

Joh Ruysbroich

informamur ipso verbo eterno quod est
imago patris huic sunt omnes pres
superius notati concordant. **C**umque sic
deus unum remanet tamen in nobis sci
tus vivus et amor actus. **Q**uoniam abs
que scitu nostro deum videre non possumus
nec sine amoris exercitio deo uni
ri unionemque servare valemus. **S**i
me ignorate totum mundi dominus esse
quod mihi prestaret solatium. **I**tem circo
sentimus nos eternaliter gustantes
et possidentes teste christo qui ait
Hec est vita eterna ut agnoscat
te solum verum deum etc. **S**ic ergo patet
vitam nostram eternam consistere in discre
ta siue distinctiva cognitione dei
et contemplatione dei intuitiva. **U**ltra
omnia tamen hec erimus quasi expirati super
spiritum siue spiritum in abissaliter incogni
sibili et immensa dei gloria. **I**tem
spiritus dei qui nobis flat effluit et in
spirat ut deum diligamus et virtutes
operemur nos enim ad se et in se at
trahit et intrahit ut in ipso quiesca
mus et eo fruamur. **E**t in his du
obus eterna vita stat quodammodo
per aeris inspirationem et expirationem
diastole et sistole nostra vita pseue
rat materialis. **E**t ex his patet quod non
condicit decretali quia ipse ponit sic
decretalis asserit beatitudinem nostram
consistere in visione dei intuitiva et
fruitione divine essentie. **P**reterea
scio quod beatus thomas de aquino clare
dicit quod in visione qua videtur deus
per essentiam oportet quod deus sit forma
intellectus nostri quia quicumque alia infor
mare illa non duceret nos in essen
tiam divinam et ergo in ipsa essentia di

Enthos

CCCxxv

uina erit quasi forma intellectus qua
intelliget. **Q**uidem non oportet ita
intelligi quod divina essentia sit vera
forma intellectus nostri vel quod ex ea et
intellectu nostro efficiatur unum simpliciter
sicut in naturalibus ex forma et ma
teria naturali. sed quia proportio di
vine essentie ad intellectum nostrum est
sicut proportio forme ad materiam et
quod fiant unum quantum pertinet ad actum
intelligendi. **E**t ulterius dicit quod deus
in propria non tamen erit cognitio que co
gnoscat ab anima sed etiam per quam
anima cognoscat. **E**t quod clauditur quod
beatus Thomas fuit istius opinionis
quod deus per suam essentiam est coniungibilis in
tellectui nostro non tamen sic quoniam ibi erit lu
men glorie medium quod elevari intel
lectum nostrum ad hoc quod possit coniungi
essentie increate. **H**ab hoc medio
non dicitur cognitio mediata quia non
cadit in cognoscentem et rem cogni
tam sed est istud quod dat cognosce
ti vim cognoscendi. **S**tud erit in pa
trisa. **S**ed in statu vite nullus intelle
ctus pure creature potest in visione
dei per essentiam pervenire per aliquam
dispositionem sibi inherentem. **H**ec contin
git aliquis divina virtute quod aliqua res
miraculose producat in aliquo in quod
nullo modo potest per aliquas dispositio
nes sibi inherentes produci. **S**ic quod vir
go pariat et quod ignis in anima combu
rat. **E**t similiter potest miraculose
fieri quod divina virtute aliquis intel
lectus creatus non habens nisi dis
positiones vite eleuetur ad videndi
um deum per essentiam. nec tamen
ex tali visione dicitur beatus simpliciter

*no quod unum quod deus secundum ver
um sit beatus etc. etc.*

1. omni cogniti

*si divina essentia spiritus etc.
etc. etc. etc. etc. etc. etc. etc.
quod est quod non videtur
videtur oia videtur*

Defensio Johis de

Shm quid tm qntu coicat in actu
beati. Puto qd hec dicta bti thoe
pbabilis sustineri pnt absqz picto
heresis et puidicio fidei. **U**nsup p
dictus magr dicit qd nullus theo
logoz vnz talem modu bntudi
nis posuēt qlis ab isto auctoe ex
plicat videlicet qd aia tuc desinit
esse in illa existentia quaz pus ha
buit in pprio genere qz ouertis seu
transformat et absorbetur inesse
diuinu qz in illud esse ideale desluit
qd habuit ab eterno in eētia di
uina **P**ro cui dicit euidentia est co
siderandū qd qn aliq scriptura est
mystica qz obscura tuc obseruādū
est q interpretatio fiat shm intentō
nem dicētis **N**ihil est enī ita bene
dictū qd nō possit male interpretā
do et narrādo depuari **I**staeoz er
go verū esse qd nullus doctoꝝ mo
dū bntudinis ponit shm quem iste
magr sua vba intelligit et recipit.
Sz nequaquz arbitroz auctozē hu
sus libri ita desipuisse qd ipse sic sen
toret sic iste magr sibi imponit nec
illū sensū verba sua ptendūt si di
ligēter inspiciant. sed potius sic in
telligēda sunt. qd mens dulcedine
verbi diuini illecta rapit. qz illabiē
a se ipsa vt verbo fruā. **I**lliqz ibi
nosmet ipsos excedim⁹ in caliginē
et in mōi carentiā inscrutabilē ibi
nos de⁹ ex nobis ipis trahit trās
format et deglutit in ipam pfun
dissimā dinitatis trāquillitatez in
ipam sui supessentiā et sui spiritus
vnitatez amor. qz absorptōez vbi
vi amoris extatici assequimur illam

Scoenhauila dictoꝝ

Oiformitate et deiformitate quam
shm rōem idealē habuim⁹ ab etno
in mēte diuina ibiqz vnu effecti su
mus cū deo **I**dec vnitas nō intel
ligēda shm identitatez realis exi
stentie. sed shm qndā oiformitatis
et trāsmoformatiōis silitudinē **N**eqz
qz ergo estimandū est pfatū frem
Johes de Ruysbroec fuisse istius
opinionis vel erroris qd voluisset
asserere spm rōnalem in beatifico
vniri dīne eētie per transforma
tiōne eēntialem in identitatē dīne
nature. aut qd nō sit nēcariū qd po
tentia intellectiua creata sit eleua
ta per habitū supnaturalē lumis
ghe ad eliciendū actū beate visio
nis **S**ed ita videt sage qd qā ipse
deus ppter sūmā eius simplicita
tem menti illabiē ido cognoscem⁹
eū in seipso obiectiue et etiaz per
se ipz repñtatiue vt ly i ipō exclu
dit mediationē speciei qā in pāa
deus absqz specie qz silitudine cog
nosceretur. et ly per ipsum excludat
mediationē luminis extranei diui
nā essentiā rēpstantis quia eēn
tia diuina in suo pprio lumine vi
debit **I**do enī requiriēt aliud lumē
deforis ab essentia. sicut lumen so
lis requiriēt ad videndū colores
et rez species quas in tenebris vi
dere nō possumus. sed per hoc nō
vult dicere quā actu nro creato
ipm deū cognoscamus qz per oīs
oportz qd ipa potētia intellectiua
sit per habitū supnaturalē tota
liter pertingere vt possit ptingere
ad istud obiectū finitū ad quod

Videntur dicitur de qm...
no...
p...

Cōtis...
p...

Nobis Ruysbroech

et se ptingere non pōt. Et qz in vi-
sione beatifica ipm visum nō videt
p similitudinē sed p essentialē efficiē
quodāmō intra videntē. Et h autē
q ipm visum receptum est intra vi-
dentē vnit sibi ipm videntē. vt fiat
quasi quedā penetratio mutua per
amorem sicut dicit **Job. tertio.** Qui
manet in caritate in deo manet et
deus in eo. Ad visionem autē maxi-
me ouententis sequit delectatio sū-
ma et in hoc pfacit nostra felicitas.
Et quo patz q gaudiū fruitionis
in actu diuine visionis quo videtur
diuina essentia nude in se ipsa incho-
atur. sed in dilectiōe et amplexu vni-
tuo et gustu affectuali diuine dul-
cedinis pfacit et consummat. **Quāuis**
enī fruitio nō sit sine visione. pfecti-
us est tñ in dilectione. Sicut enī hic p-
fectius est diligere qz agnoscere sic
et ibi. Intellect⁹ noster implebit leti-
tia visionis sed affect⁹ noster imple-
bit letitia dilectionis cui ouenit cō-
ire et transformare. Ad gaudiū bea-
titudinis tria occurrūt. pfecta visio.
plena cōprehensio. inhesio amoris
consummati. Et in isto stat tota sum-
ma dōctoz fratris **Johannis de**
ruysbroech discernentiū presentē ma-
teriā. Unde sicut ex ipis dictis ma-
nifeste colligi et elici potest ipse po-
nit beatitudinē nostram consistere in
distinctiua siue discretiua cognitio-
ne et contemplatione dei intuitiua. et
hanc vocat beatitudinē actualez et
in fruitione dei quiescitiua vbi aia
igne diuini amoris resoluta liq̄scit

cccxxiiij

et deficit a se ipsa et spoliata omniū
viriū suaz ppria et naturali actiui-
tate mentale simplicitatē induit et
imaginis increate assequit assimilati-
onē. **Gaudiū fruitionis** est tante
magnitudinis et tam indicibilis su-
auitatis q mens beata vel huma-
na plene cōprehendere non pōt. sed
tota absorbet ex plenitudine illius
gaudiū sicut stilla aque absorbet a
vino forti vt dicit **Bern.** Et istū gu-
dū fruitionis omnes vires anime
indicibili gaudio absorbet et hanc
inhesionē et amplexū mellifluū indil-
solubilis caritatis et absorptionē
abyssabilē amoris vbi aia inabissa-
tur et totaliter in deū trañcit et trā-
format appellat beatitudinē essenti-
alem. qz ibi aia omniū viriū suaruz
actiuitate spoliatur et vti sola conso-
latione diuine suauitatis. Ibi inq̄t
in pace in id ipm dormit et requie-
scit. dormit in quietatione plena in-
tellect⁹. requiescit in plena satiatiōe
affect⁹. Et sic patz q sensus ei⁹ est ve-
rissim⁹ nec discrepat a sententia san-
ctoz patruz. Et si est aliquis error
in dictis suis ille solum stat in quid
nominis. nomina autē sunt ad placī-
tum. et ideo talis error non est ma-
gni ponderis. **Qu** autem dicitur q
ad fruitionem spectat plena cōpre-
hensio hoc nō est sic intelligēdū q
beati cōprehendūt totaliter ipm deū
p̄m omnem modū quo est agnoscī-
bilis. talis enī modus cōprehensio-
nis diuine nature est impossibilis
omni creature vt patz **Johis primo**

Michielong h' v' dōcturae
plana. Si p̄p̄ria vbi de
fide agit. m' h'et' h'et' h'et'

Defectio Johis de

vbi dicit deū nemo vidit vnq̄. S; iste mod' cōprehensionis attendit quantū ad immediationē cognitionis de qua sup' dictū est. qz beati verbū eternū et oīa alia in se ip̄o qz p̄ ip̄m cōprehendēt et cognoscent. Juxta illud ps. In lumine tuo vīdebim' lumē hoc est te ip̄m qui es lumen subsistens dicit Augustin'

Restat nūc vltteri' vidē qua/ liter sane intelligenda sūt il/ la dicta fr̄is Johis de Ru/ ybroech q̄ dñs cancellari' in eplā iudicat esse repudiāda tanq̄ erro/ nea vel male explicata quoz p̄mū est istud quo dicit. Perdit aīa contē/ plantis in esse tali diuino abissali. ita qd nō sit repibilis ab aliqua cre/ atura hoc vepz est si sane intelligat Sic quippe intelligendū est qd in h̄ gradu cōtemplatiōis qm̄ mens rapit' in diuini luminis abyssū omniū ex/ terioz obliuiscit. nescit qz penit' se ip̄az se ip̄m exiit et diuinuz induit quendā affectū et supmundanū to/ ta qz transit in deū suū et i aliā glo/ riā quā creatura sub esse creaturali nō attingit. qz in tali statu esse suum creatuz et sue nature hō excedit. et sub esse diuine gr̄e ita sublimē dīne substātie vnit' qd om̄es vires et po/ tētie rationales sup̄ se eleuant' qz in diuinā claritatē trāfformant'. et sic nō est repibilis ibi ab aliq̄ creaturā. Sup̄ intellectū em̄ et mentē ibidem deū agnoscit. Intellect' em̄ noster et sensus corpore' intra terminos

Scopenhauia dictoz

creature exercent' nec etiā intellect' excedit ens aut speculū. Initio āē excedit sublimi' intellectū theoricū qz intellect' imaginatōez vel sensū Mēs em̄ i hac vnide dīna qz extati/ ca trāscēdit oēz creaturā et se ip̄az et om̄nē actū viriū apphēsuaz. Et p̄ tāto dicit qd nō est repibilis ab cre/ atura. Ad hāc abstractiōez diony/ si' inuitabat tymotheū in mystica theologi. dicens. Tu āt amice tymo/ thee circa mysticas visiones fort' cōtritōe et sensus reliq̄ qz intellectuā/ les opatōes et oīa sensibilia qz intel/ ligibilia et oīa existētia qz nō existen/ tia. Et sicut est possibile ignote cōsur/ ge ad ei' vnitōnē q̄ est sup̄ om̄nez sbaz et cognitionez. et em̄ excessus tui ip̄i' ab om̄i irretētibili et absolu/ to mūde ad sup̄sbalez dīnaz tene/ braz radiū surū agēis. vide āt vt null' indoctorū hec audiat. In hoc vbo diony. sapia summa includit' qz culmē toti' p̄fectōis vt possibile ē via et p̄fūditas librozū diony. ario/ pagite. Qd p̄rēa subiūgit qd inten/ tio auctoris p̄fati videt' esse qd aīa definit esse in illa existētia quā p̄us habuit/claret ex sup̄ dictis qd inten/ tio auctoris talis nō fuit q̄lis exp̄ mit' a p̄dicto mḡo. h̄ ex abūdanti licet non incōuenienter possum' di/ cere qd intētio auctoris talis est qd excellentia rationalis creature in hoc perficitur et consumatur quā/ do consurrexione amoris extatici in illud p̄ncipiū reuertitur vnde p̄mordialit' exiit. qz qm̄ aīa intrat

Johanne de...
In libro...

Johānis Rnylbroich

in istud diuinitatis arcanū et in illud intime quietis secretū. tunc nō oportet q̄ ibi fiat corpis et anime dissolutio. sed in hōi trāsformacione aīa diuidit̄ a spū per hunc moduz vt qđ aīale corpulentū et fetulētū est deorsū remaneat **S**piritus aut̄ et qđ spūale est ad sūma euolet et vsqz ad speculationē diuine gl̄ie sublimet̄ et in eandē imaginem transformet̄. **N**ihil in creaturis vt dicit **Richardus** in libro de exterminacione mali hac diuisione mirabilius cernit̄ vbi istud qđ est eēntialiter vnū atz indiuiduū in se ipm̄ in q̄ndā portione diuidit̄ neqz in homie vno alia est eēntia ei⁹ spūs atqz alia eius aīa s̄ vna eadē qz substantia simplicis nature. **N**on enī in hoc gemio vocabulo gemina substantia intelligit̄ sed tñ ad distinctionē ponitur gemina portio eiusdē essentie. **N**ā supior p̄ spm̄. alia inferior per aīam designatur. **N**ā pro planiori intellectu istorū hōo est cōsiderandū qđ spūs n̄r qñqz in tñ a corpe et aīa diuidit̄ vt spūs in spū ēt asserat̄ et qñque spūs sup̄ spm̄ esse dicat̄. et qñque spūs sine spū esse credat̄. **P**rimū patet in **Jobe** qui de se ipso dicit **Apoc. p̄mo.** Ego fui in spū dñico die. **Q**đ exponens **haymo** super apocalipsum dicit sic **Jobes** sic in spū fuit qđ tñ ipam carnē fūdus nō deseruit sed spūi eēntitatis sps eius adhefit et a spū docēte assumptus fuit spūs docēdus. ideo taz mirabilia et pfūda vidit̄ **Richar**

CCCCXXV.

Quis aut̄ exponēs idē verbū dicit sic an hoc est spm̄ in spiritū esse se/met ipm̄ intra se ipm̄ totū colligē et ea q̄ circa carnē seu etiā in carne gerūtur interim penit⁹ ignoraē. **S**cđm̄ liquet in petro de q̄ in actibus ca. xij. dicit̄ **Et petr⁹** ad se reuersus dixit zc. **Q**uod exponens **Richard⁹** libro. ij. de cōtēplacione. **H**oc sane nō insipientē dicit̄ qđ petrus lōge sup̄ hoīem fuerit. qz longe a semet ipso et sup̄ semet ipm̄ recessit. **A**lioqñ nō erat a quo ad se reuertēret̄. **H**oc sdez ostēdit **hugo** sup̄ septimū hierarchie dicēs **Acutum** amoris est cum om̄ia trāscendendo despicit̄. **S**uperuidū autē amoris est cū etiā semet ipm̄ cōtemplando relinqt̄. et in cōtēplacōe dilectiōis ignē in illū sustollit̄ qui est sup̄ se et p̄ vim amoris expellit̄ et exeat a se nec se cogitat dū deū solum amat. **T**ertū appēbit in regina saba. de qua legit̄. **ij. Regū iij. ca.** qđ regina saba vtoēs sapiētā salomonis et domū et hitacta et ordinē ministrantiū non hēbat vltra spm̄. **Q**đ exponēs **Richar. lib. v. de cōtēplacione ca. xij.** recte nōne dī spūs se ipm̄ nō h̄re. qñ incipit a se ipso oīno deficē et a suo esse in supmūdānū quendā et vē plus qđ humanū statum trāsire in mirabili trāsfiguracione spūs ille ab humano videat̄ in dñū deficē ita vt ipse iam nō ipse eo duntaxat tēpe quo dño incipit alit⁹ inherē. **Q**ui aut̄ adheret deo vn⁹ spūs ē

Defensio Jo. de

Et sic totū in istud diuinitatis ar/
canū intrat clamās cū ps. defecit
in salutare tuum aīa mea hec ille.
Isto habito et intellecto facillime
omīa illa dicta huius tertie pris de
nuptijs intelligunt et exponunt. **E**x
isto patz facillime intellectus clausu
le illius q̄ subiungit. **I**n ipa q̄dem
sui vacuitate p̄ fruitiū amorē sp̄s
p̄dit semet ip̄m deiq̄ claritatē nul
lo inmediate suscipit. **E**ps semet
ip̄m pro tāto d̄ p̄dere. qz in tali
statu vbi sp̄s humanus in t̄m amo
ris feruore sup̄ se rapit vt merito
sine sp̄i esse dicat. sc̄us est tāquaz
vas p̄ditū. eo q̄ semet ip̄m nō sē
tit h̄ penit⁹ a se ip̄o exinanit absor
betur et deficit. luce clari⁹ constat
q̄ regne d̄ q̄ regina saba spiritū
suū p̄didit q̄ vltra sp̄m nō hēbat.
Sic sicut paul⁹ ouenientē dicit sp̄m
suū p̄didisse q̄ in raptu cōstitut⁹
vix in corpe vel ex corpe eēt igno
rauit. **Q**uā autē mēs humana hunc
sup̄mū verticē id ē mentis excessū
attingit tūc dei claritatē nullo in
termediatē suscipit qz ab omnib⁹
imagib⁹ et simbolis absoluit et
ab omnibus opationib⁹ oim viriū
apphensiuaz tā inferiorū q̄ supe
riorū ociaf atq̄ sup̄balem radiuz
dine luciditatis ducit remoto oi
velamine et imediate deo vnitur.
sicq̄ dei claritatē nullo inmediate
te suscipit. **I**stud autē qd̄ dicit ac
sine inmissione ip̄e fit ea claritatē.
qm̄ accipit satis claret ex p̄dictis
nō sit intelligendū et q̄lic doctor
res s̄cti idē sentiūt. **I**n in epla in/

Schonhaua dictoꝝ

ferius annota sic habet. **I**ta ho
ra incensi sicut aq̄ gutta vniat in/
fusa multo vino. **S**ic ista efficiē lux
in dño optimata in optimo. **O**pti
ma quippe ac om̄ps efficiē. qm̄ in
optimū ac in oipotentē tota trañ/
atur. **C**ui satis cōcordat sup̄ septi
mū āgelice hierarchie dices. **C**on
tēplatio est deifica silitudo q̄a dū
p̄ eā illuminati lucētes fiūt qd̄amō
ip̄ius luminis lucētis silitudinē ac
cipiūt. **Q**uō enī aer solis luce p̄su
sus in eandē transformat luminis
claritatē a deo vt nō tam illumina
tus q̄ ip̄m lumē esse videat. **E**t sic
ferrū in ip̄m ignē missū magis effi
citur ignis q̄ ignitū. **S**ic viri p̄fci
charitate induci siue imbuti chari
tas vident potit⁹ vt emphatice lo
quar q̄ charitate succensi. **I**ndui
mini ergo dñm sicut aer lucē sicut
ferrū ignē. et eritis lux in dño. **S**ic
enim ferrū inflāmatū accipit in se
formam ignis et dat se totū et nō
p̄tem et eripit se sibi remanēdo in
se s̄baliter inflāmatū ita aīa vnita
deo p̄ ignē dñi amoris q̄si totam
dat se et mittit se in deū et in deuz
trāsfōrta n̄ mutata s̄stātia. **P**ria
trāsfōrt se totā in deo amōē qui
est vita sua et p̄ amorē fit q̄si tota
dina. **N**aturale nāq̄ est q̄ncūq̄ ali
quod trāsfōrtur in aliud istud ac
cipiat p̄prietates et vditōnes illi⁹
nature in quā trāsfōrmat. **S**ic igit̄
mēs deuota cū i lumē thearchicū
trāsfōrtur fit qd̄amō claritas
quā accipit. **I**te qd̄ sequit̄ depen
detq̄ n̄m esse creatū ab esse c̄no

Johanna Schönbald

et sic dicitur in istud diuinitatis ar/
canū intrat clamās cū ps. defecit
in salutare tuum aīa mea hec ille.
Isto habito et intellecto facillime
omīa illa dicta huius tertie pris de
nuptijs intelligunt et exponunt. **E**x
isto patz facillime intellectus clausu
le illius q̄ subiungit. **I**n ipa q̄dem
sui vacuitate p̄ fruitiū amorē sp̄s
p̄dit semet ip̄m deiq̄ claritatē nul
lo inmediate suscipit. **E**ps semet
ip̄m pro tāto d̄ p̄dere. qz in tali
statu vbi sp̄s humanus in t̄m amo
ris feruore sup̄ se rapit vt merito
sine sp̄i esse dicat. sc̄us est tāquaz
vas p̄ditū. eo q̄ semet ip̄m nō sē
tit h̄ penit⁹ a se ip̄o exinanit absor
betur et deficit. luce clari⁹ constat
q̄ regne d̄ q̄ regina saba spiritū
suū p̄didit q̄ vltra sp̄m nō hēbat.
Sic sicut paul⁹ ouenientē dicit sp̄m
suū p̄didisse q̄ in raptu cōstitut⁹
vix in corpe vel ex corpe eēt igno
rauit. **Q**uā autē mēs humana hunc
sup̄mū verticē id ē mentis excessū
attingit tūc dei claritatē nullo in
termediatē suscipit qz ab omnib⁹
imagib⁹ et simbolis absoluit et
ab omnibus opationib⁹ oim viriū
apphensiuaz tā inferiorū q̄ supe
riorū ociaf atq̄ sup̄balem radiuz
dine luciditatis ducit remoto oi
velamine et imediate deo vnitur.
sicq̄ dei claritatē nullo inmediate
te suscipit. **I**stud autē qd̄ dicit ac
sine inmissione ip̄e fit ea claritatē.
qm̄ accipit satis claret ex p̄dictis
nō sit intelligendū et q̄lic doctor
res s̄cti idē sentiūt. **I**n in epla in/

Johānis Ruysbroich

et fm essentialē existentia vnū cuz illo est sic accipienduz est. q̄ menti nre diuina eēntia realiter et pntia liter cōdicatur. **U**biq̄ totus est de⁹ per exntiā sed nō in singulis eqliē p efficientiā. **E**t licz ex toto se vbi q̄ opetur tñ nō totū qd̄ potentie sue est vbiq̄ imo poti⁹ nusq̄ opaē. **N**ū qz p̄p̄iū ē diuine nature reb⁹ illabi et eoz intimis omozari q̄ p sui illapsū cōseruare rerū naturas ne decidāt in nō esse. idcirco dicit q̄ nrm esse creatū dependet ab eē etno. iuxta illud qd̄ p̄bus dicit in lib de celo et mūdo. **A**b hoc q̄dez ente scz deo depēdet celū et terra. **E**t qz ex nate sue p̄p̄ietate opetit ipsi deo vt inhabitet in intimo aie rationalis. p̄pter qd̄ dicit **A**ugl. tu intimoz intimo meo p̄pterea dicit q̄ esse nrm creatū fm eēntialē exi/ stentiā vnū cuz illo est. diuerse sbe sūt spūs dei et spūs homis et ergo spūs hois nō est ita vnus cū spū dei sicut fili⁹ cū p̄re vnus est deus. **S**ed qz illapsu sue p̄ntialitatis in habitat aiam rōnalē quā inē oia creata imagine sua insigniuit. pe/ nes quā imaginē transformāē tñtati p̄sonaz q̄ p̄cipabilis est diuine nature et beatitudinis illi⁹. idō dicit q̄ omne nrm creatū fm essen/ tialē exntiam vnū cuz illo est. **D**e⁹ enī scīs suis triplicē vnionē t̄buit scilz nature grē et glie. **E**t de hac vnione naturali p̄ quā de⁹ cōmo/ ratur in intimo anime rōnalis di/ ctum istud est intelligendū. **Q**ualr

CCCxxvi

aūt illd̄ sit accipiēdū. **V**niuersi q̄z sup sui creationē in vite otempta/ tiue altitudine sublimati vnū sunt cuz hac deifica claritate. imo ipsa claritas ipi sūt. atqz in eo quo vi/ dent q̄ qd̄ vidēt lumine idēz fiūt. satis patet ex p̄dictis q̄ sp̄aliē ex his q̄ dicta sūt in illa claulula. **N**e sine intermissione fit ipsa claritas quā accipit. **N**ō enim vult auctoz iste dicere q̄ spūs adherēs deo p̄ amplexū vnitiū q̄ supra se rapē virtute extatici amoris q̄ fiat vn⁹ vel idē cū deo simplicif substantie identitate qz hoc est impossibile h̄ fit vnus cū deo transfōrtionis si/ militudine grēqz et btitudinis p/ ticipatōne feruidi amoris āplexu et inhesionē. **E**t hoc satis innuit in his v̄bis que postea subiūgit vni/ uersi deuoti spūs vnū cū deo p̄ fā do amoris defluuio sūt effecti nō quolibet quidē vnū h̄ id ipm qd̄ ē ipa in se essentia dei. eo mō quem deifica beatitudo req̄rit. **E**t istud idē multi s̄cti doctozes dixerunt scz btūs dionysius. bernar. hugo sicut patet ex sup allegatis. **S**icut in ipsa btissima tñtate a p̄re fili⁹ egrediē ab vtroqz spūs scūs āoz verus p̄cedēs onedit p̄rez q̄ filiū sic a fonte bonitatis supne sapien/ tia vnitiua p̄cedēs menti deuote illapsa tāta vnione ipam onedit spūi in tāto vt mereat vt vnuz di/ catur eē cū ipō. **H**āc vnitatez pe/ tebat xpūs cuz dicebat **H**ogo p̄ vt ipi vnū sint sicut ego q̄ tu vnuz

Defensio Jo. de

sumus. p̄inde his verbis q̄ sequū
tur. videt̄ insup̄ sentiūt et inueniūt
per hoc deificū lumē se s̄m esse vi/
tamq̄ suā increatā eandē foē sim
plicem diuinitatis abyssum satis
mibi concordare videt̄ s̄nia s̄cti au/
gustini in vi. lib. cōfessionū vbi dī
cit **I**nde amonitus redire ad me
ip̄m intraui in intima mea duce te
et potui qm̄ fact⁹ es adiutor me⁹
et intraui ⁊ vidi q̄licūq̄ oculo aie
mee sup̄ eundē oculū aie mee sup̄
mentē meā lucē dñi incommutabilē
nec ita erat sup̄ mentē meaz sicut
oleū supra aquā. nec sicut celū sup̄
terraz s̄ sup̄ior qz ip̄e fecit me et
ego inferior qz factus sum ab ea
Qui nouit veritatē nouit eam. no
uit et̄nitatē charitas nouit eā. **A**d
cui⁹ euidentiā est sciendū q̄ create
p̄existūt in mente dīna siue in deo
simpliciter et vnice et hoc q̄ntuz ad
tria exēplaria s̄m rōnem distinctā
Prīmo p̄existūt creature in diuina
eētia s̄m rōnes suas p̄fectōales
⁊ q̄ om̄es p̄fectōnes sunt in deo
vnice siue sic sub oimoda di
stinctione in eētia p̄existūt dīna
essentialit̄ potētiat̄ et casualit̄.
Sc̄do p̄existūt in mēte p̄na origi
nalit̄ s̄m rōnes suas ydeales ⁊ iō
ibi puto apparet creaturaz distin
ctio s̄m rōem intelligēdi **T**ertō p̄
existūt in x̄bo et̄no tanq̄ in exem
plari p̄prio q̄ntū ad rōes suas fa
ctiuas et exēplares. et ideo ibi ap
parent similitudines rez̄ sub distin
ctione p̄fecta **E**st aut̄ intelligēdū
q̄ tū creatura dī in deo p̄existere

Schonhaua dictoz

s̄m similitudinē suā exemplarē non ē
intelligendū q̄ illa similitudo sit ali/
q̄ ad dītū eētie. qz sic aliq̄ acci
dens caderet in deū **S**ed illa simi
litudo est realit̄ ip̄a dīna eētia ⁊
ip̄m verbū intellectū tñ cū hitudi
ne put̄ est imitabile ⁊ p̄cipabile
a creatura **V**ult ergo auctor in
x̄bis p̄actis dicere q̄ qm̄ mēs rō
nalis rapit̄ in dīne lucis abyssū ⁊
sup̄ se eleuat̄. statim deum sentit et
inuenit ⁊ exp̄imentali suauitate de
gustat. q̄ ip̄a creatura nō ē aliud
in deo s̄m suū ydiale q̄ ip̄a crea
trix eētia put̄ dicit **A**nselm⁹ **P**oz
ro illud vltimū dēm q̄ sepe dīc̄
maḡ censet calūniandū et repro
bandū videlz̄ **I**llic sp̄s est supra
semet ip̄m translatus et deo viuifi
catus gustas̄ vadens qz in vnita
te viuēde abyssus in qua sese s̄z eē
suū increatū possidet immēsas di
uitias q̄ ip̄emet est iuxta eū mod̄
quo eas de⁹ gustat et videt. non
discrepat a veritate si recte intelli
gatur ⁊ pie interpretetur **I**n intellect⁹
enim hoz̄ verborū talis est q̄ qm̄
sp̄s celestis introducit sponsā
suā in cellā vinariā id ē abyssū sue
dulcedinis ei dedit degustāe tūc
plem̄ gaudiū et p̄fca delcatio sp̄o
se id est menti deuote p̄pinant̄ ex
q̄bus totū desiderū ei⁹ p̄fecte qe
tatur. qz tūc introducit in gaudi
um dñi sui. et in cubiculū genit̄cis
sue q̄d nihil aliud est q̄ ip̄a dīna
eētia sub rōne obiecti beatifici ⁊
vt exēplar ⁊ ydea rōnalis create
qz vt sic habet mentē rōnalē p̄prie

Johānis Ruysbroich

quietare et tūc assequit̄ vbertatez
et affluentia diuine gr̄e a qua ois
sacietas et gr̄e fecūditas in aiam
diriuat̄ qz in claritatez verbi d̄ini
trāssōrta deificat̄. vbi gustat imē/
sas diuitias q̄ ip̄emet est. qm̄ q̄oē
aia infinitatē illi⁹ gaudiū nō com/
p̄hendit. sed tñ beatificā eius iden/
titatē raptim apprehendit. iux̄ mo/
dū sup̄ expositū **I**stud maxime fit
in raptu **P**ro declaratione autē il/
lius dicti qd̄ subiūgitur gustans⁹
videns immēsas diuitias iuxta eū
modū quo eas de⁹ gustat et vidz
est diligent̄ aduertendū qd̄ verbū
eternū est q̄oā refectio mentalis⁹
q̄o dā gaudiū intellectuale ip̄oz
angeloz et oim beatorū qui pari
voto et cōcordia plene possident
oīm thesaurz celestis sapie⁹ et boni/
tatis d̄ine. qui de torrente diuine
voluptatis cōtinue potant̄. et ab
vb̄etate suauitatis in ea degustāt
puritate obiectiua qua de⁹ frui⁹
in se ip̄o ideo dicit qd̄ gustāt et vi/
dent immēsas diuitias iuxta eum
modū quo eas de⁹ gustat et vidz
Ut aut̄ finē loquēdi faciā⁹ textū
cū glosa proferā. cōclusio finalis
4° Paul oim p̄dictoz⁹ explanatio p̄clara
dictozū illi⁹ tertie ptis de ornatu
sp̄ualiū nuptiaz stat in isto qd̄ sc̄i
iuxta vaticiniū ysaię p̄be in terra
sua duplicia possidebūt qz sc̄i in
patria dupliciter reficientur et bea/
tificabunt̄ hoc modo. q̄a vires et
potētie rōnales ad imaginē perti/
nētes scz mēozia intelligētia et vo/
luntas bibent de fonte viuo in ea

CCCxviij

puritate obiectiue sicut de⁹ sua fō/
tali bonitate frui⁹ in se ip̄o. et iste
cedē vires faciabunt̄ et inebriabū/
tur et hoc eēntialiter gaudio frui/
tionis et gustu intellectuali diuine
dulcedinis vbi p̄ efficaciam d̄ini lu/
minis absorpte in d̄ine suauitatis
degustatione et āplexu et inhesio/
ne cōsumati amoris sopient̄ et req̄/
escant ab omni opatione intellectu/
ali. et sic iste vires semp̄ erūt actiue
et operose cū hoc d̄escētes et ocio/
se semp̄ famelice semp̄ saturate di/
uersis tñ respectib⁹ **I**stud donū q̄/
bus dā sanctis licet paucissimis cō/
cedit̄ in hac v̄ita. sic paulo datum
fuit in raptu. h̄ hoc nō fixe nō im/
mobilis sed raptim trāsitorie⁹ flu/
xibiliter sic sup̄ dictū est **I**sti⁹ opi/
nionis fuit auctor isti⁹ libri de or/
natu sp̄ualiū nuptiarū et eiusdem
opinionis arbitroz fuisse beatū dio/
nysum sicut patz insipienti libzū
suū de mystica theologia. et huic
opinionis ego adhereo h̄ nō ptina/
citer **S**i qd̄ enī hic dictū videt̄ qd̄
appet̄ repugnāē veritatibus ar/
ticuloz fidei. hoc totuz reuoco et
correctioni sc̄e m̄ris eccl̄ie in q̄ xp̄s
suā sc̄issimā auētātē trāsfundit me
et quicqd̄ hic dictū est sūmitto **N**o
extremū **B** infero qd̄ maḡa intelli/
gendi est exp̄ientia. put sc̄i testan/
tur **E**t ille optime v̄itatem iudicij
nouit qui eā nō audiendo soluz h̄
gustando et faciēdo didicit **Q**ui
eniz v̄itati vnit⁹ est ex ip̄a vnione
b̄i nouit qd̄ b̄i sentit. q̄uis eū mul/
ti corripiant tanq̄ mentis excessū

Johānis Ruysbroich

Tur Si ad obiectiōē alicuius tra-
ctatus sufficeret aliqd dicitū in eo
corrigendū. pauci tractat' recipiē
di essent **N**egare nō possū nec de/
beo ait **Aug** sicut in ipis morib'
meis. ita multa esse in tam multis
opusculis meis que pnt iusto iudi-
cio et nulla temeritate culpari **I**te
idez noli meis lris quasi canōicis
scpturis inseruire. sed in illis qd
nō credebas incūctanter tibi inue-
niendū crede. In istis aut qd certū
hēbas nisi certū vel certe intellexe-
ris noli firmiter tenere **N**on enim
par auctoritas scripture canōice
debet et earū expositionib' **I**n oī-
bus bene agere et in nullo deuisse
nō est humāitatis h' deitatis **E**sti-
mo tñ qd doctrina eius qntum ad
intellectū suū in paucis calumniā
patiatur licet forte quedā plani'
et irrephensibilius potuissz dixisse
Hec dca sufficiant oīra eos qd do-
ctrinā pdicti viri vident calūniari
sub correctione tñ semp meli' sen-
tientiū. **S**z dicet aliqs qd ē iste
qui ausus est os suū ponere in ce-
lum et respōdere dño **C**ācellario
parisiensi discretissimo qd eruditissi-
mo viro. **F**ateor charissime qd ego
sum minim' clericorū et religiosorū
qui nō sum dignus vt soluarz
corrigiam calciamentoz dñi mei
Cācellarij qui incōpabiliter vita
morib' et scientijs me pcellit **P**ro-
testor tñ qd nō ostentationis gra
nec temeritatis motus audacia p
sūpsi rñdere obiectiōib' tāti viri

CCCxxviii

Sed duo sunt que me mouerūt et
incitauerunt ad scribēdū ista **P**ri-
mū est quia emulatoz existens pa-
terne traditionis et zelum gerēs
pro doctrina p̄ris nō potui patiē-
ter sustinere vt ille liber quem per
spiritū sanctū spero fuisse opilatū
vilipenderet abijceret et cōtēptui
haberetur **S**cōm est quia ānuens
p̄ris p̄cibus et desiderijs fr̄is bar-
tholomei qui instanter put qbus/
dam referētibus intellexi rogauit
sibi intellectū verboz illius tercie
partis libri de ornatu spiritaliū
nuptiarū exponi et referari institi
et laborari inquantū potui dicta
tercie partis prefati libri explana-
re et ad quē intellectū essent capiē-
da enodare **S**ed scripsi vt debui
approba tu et tui **S**i vero non vt
debui ignosce x̄pe tu et tui **A**men

Explicit libellus Joh. de schoen-
houia in quo defendit dicta fr̄is
Johis Ruysbroich oīra magfm
Johem Gerson Cancellariū Pa-
risiensem.